КИТОБИ ДАРСӢ МЕЪЁР ВА НИШОНДОДҲО

1. Китоби дарсӣ мақсад ва вазифаҳои муассисаи таълимиро инъикос мекунад ё не.

2. Мазмуни китоби дарсӣ стандарти давлатии таҳсилотро ифода мекунад ё не.

3. Китоби дарсӣ ҷузъиёти зеринро: маълумотдиҳанда, рушддиҳандаи зеҳн, донишдиҳанда, ташаккулдиҳандаи малака, маҳорат, маънавиёт, таҷрибаомӯзи фаъолияти эҷодӣ, воситаи таъсиррасон ба қобилияти эҳсос ва таъбу завқи хонанда ва татбиқнамои донишҳо доро аст ё не.

4. Китоби дарсӣ ҳуқуқи конститутсионии хонандаро дар андӯхтани маълумоти босифат ва арзишнок кафолат медиҳад ё не.

5. Китоби дарсӣ ба мустаҳакам кардани робитаи илмӣ, маърифатӣ ҳамоҳанг карда шудааст ё не

6. Китоби дарсӣ арзишҳои стандарти байналмилалӣ ва давлатҳои муштаракулманофеъ (ИДМ) -ро ифода мекунад ё не.

7.Талаботи асосӣ ба китобҳои дарсӣ чунинанд:

- китоби дарсӣ ба стандарти фаннӣ, барнома ва нақшаи таълим мувофиқ аст ё не;
- дар китоби дарсӣ мантиқ ва сохтори бадеӣ-техникӣ риоя шудааст ё не шудааст ё не;
- дар китоби дарсӣ нишондоди бадеӣ – зебоӣ риоя шудааст ё не;
- дар китоби дарсӣ таъйинот ва мақсади нашр баён шудааст ё не;
- дар китоби дарсӣ нишондоди меҳнатшиносӣ (эргономикӣ) тавсиф шудааст ё не:
- китоби дарсӣ мақсади маърифатӣ, тарбиявӣ ва таълимиро доро аст ё не;
- дар китоби дарсӣ имкониятҳои даркнамоии синнусолии хонандагон ба инобат гирифта шудааст ё не;
- дар китоби дарсӣ талабот, ченакҳои дақиқи психологияи педагогӣ ва иҷтимоӣ, қонунҳои нейропсихологӣ, окулистика, ортопедиро ба инобат гирифта шудааст ё не;
- дар китоби дарсӣ қоидаҳои имлои забони тоҷикӣ риоя шудааст ё не;
- мазмун, забони матн, машқу мисолҳо дар китобҳои дарсӣ чи гунаанд (сифр илмӣ астё муғлаqу душворфаҳм аст) ё дигар;
- методикаи таҳиянамоии китоби дарсӣ, назарияи китоби дарсӣ дар ҳампайвастагии илмҳои педагогика, психология, фанҳои базавӣ, зебоишиносӣ, китобшиносӣ, (книговедение) аз ҷониби муаллифони китобҳои дарсӣ ба инобат гирифта шудааст ё не?;
- оё дар китоб эҳтиёҷоти хонанда ба эътибор гирифта шудааст ё не;
- дар китоб ба талаботи стандартонидашудаи фан ва мувофиқ кунонидани он ба синну соли хонанда, қобилият, талаботи санитарӣ-эпидемиологӣ, психологӣ ва ғайра эътибор дода шудааст ё не;
- огаҳии таҳиякунандагони китоб аз технологияи муосири таълим дар кадом сатҳ аст .

8. Китобҳои дарсӣ бояд маводеро дар бар гиранд, ки барои на бештар аз:

- 1 соли таҳсил барои синфи 1;
- 2 соли таҳсил барои синфҳои 2-6;

- 3 соли таҳсил барои синфҳои 7-11 пешниҳод шуда бошанд.

9. Китобҳои дарсӣ бояд андозаи зерин дошта бошанд:

- барои синфи 1-70x90/16, андозаҳои 75x90/16, 70x100/16, 70x108/16 низ метавонанд ба таври истисно мавриди истифода қарор гиранд;
- барои синфҳои 2- 4 - 70x90/16, инчунин 75x90/16 ва 70x108/16;
- барои синфҳои 5-11 - 60x90/16 ва 84x108/32 ва инчунин 60x84/16, 70x90/16 низ метавонанд ба таври истисно мавриди истифода қарор гиранд.

10. Ҷадвали ҳаҷми китобҳои дарсӣ барои муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ бо дарназардошти миқдори саҳифа барои 1 соати дарсӣ ба таври зерин муайян шудааст.

Синф	**Филология**			**Ҷамъият - шиносӣ**	**Матема - тика**	**Табиат - шиносӣ**	**Технология**
	Забони тоҷикӣ	**Адабиёт**	**Забони хориҷӣ**				
1	0,5-1	-	-	-	0,5-1	-	0,5-1
2	1	-	-	-	0,5-1	-	1
3	1-1,5	-	0,5	-	1	-	1-1,5
4	1,5-2	-	0,5-1	-	1-1,5	1	1-5,2
5	1,5-2	2-3	1	2-2,5	1,5	1-1,5	2
6	2	2-3	1-1,5	2,5-3	1,5	1-5,2	2,5
7	2-2,5	3- 4	1-5,2	3-3,5	1-5,2	1-5,2	2,5
8	2,5-3	3- 4	1-5,2	3,5- 4	1-5,2	1-5,2	2,5-3
9	3-3,5	4-5	1-5,2	4	1-5,2	2	2,5-3
10	3-3,5	4-5	2	4- 4,5	2	2-2,5	2,5-3
11	3-3,5	4-5	2	4-4,5	2	2-2,5	

Эзоҳ: Дар ҳар як боб ё фасл боз 0,3 саҳифа барои шарҳу эзоҳ, луғат, тест, машқу масалаҳо ва ғайра ба таври илова ҷудо карда мешавад.

Барои муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ:

- барои як соати дарс аз фанҳои дақиқ ва забони хориҷӣ - 1-2 саҳифа;
- барои як соати дарс аз дигар фанҳо - 3 - 4 саҳифа.

Барои муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ:

- барои як соати дарс аз фанҳои дақиқ ва забони хориҷӣ - 2 - 3 саҳифа;
- барои як соати дарс аз дигар фанҳо - 4 - 6 саҳифа.

11. Талабот нисбати ҳуруфоти китоби дарсӣ барои синфҳо 1 - 4

Соли хониш	**Андозаи ҳарф, кегел (на кам аз), пункти типографӣ, кегел - андозаи қарор**	**Зиёд кардани масофаи байни сатрҳо (на кам аз) пункти типографӣ**	**Дарозии сатр**				**Шакли ҳуруфот (гарнитура)**
			минималӣ		**максималӣ**		
			Квадрати типографӣ	**мм**	**Квадрати типографӣ**	**мм**	
Барои Алифбо	20	4		126		130	
1	16	2	61/2	117	9 1/4	167	Гурӯҳи «рубленные» ва ё ин ки «малоконтраст - ные»
2	14	2	6	108	8 1/2	153	Гурӯҳи «рубленные» ва ё ин ки

							«малоконтраст - ные»
3-4	12	2	41/2	81	7 3/4	140	Гурӯҳи «рубленные» ва ё ин ки «малоконтраст - ные»